

Anar i venir (I)

2/IX/1973

Empara costa de fer entendre a algú que una frase com «Ja vaig», pròpiament, no vol dir res (llevat, potser, d'algun cas excepcional en què es confereixi al verb anar un sentit molt especialitzat). Dit més exactament, frases com «Vaig», «Ja vaig» o «Ara vaig» són oracions incompletes, a les quals manca un complement, normalment de lloc —si es tracta del verb anar en el sentit de traslladar-se, que és quan ens interessa—, de manera —cas en què es pot considerar que s'origina una locució verbal—, un terme predicatiu, etc.: Hi vaig. Vaig allí. Vaig al cafè. Vaig a les palpentes. Vaig molt cansat.

Naturalment, els qui diuen «Ja vaig», tant si intenten defensar-ho com no, ho fan perquè en castellà es diu «Ya voy», i es limiten a traduir la frase literalment, mot per mot. Però a «Ya voy» correspon, en català, Ja vinc, tal com sempre havíem dit, fins al punt que molts catalano-parlants, quan s'havien d'expressar en castellà deien, i encara n'hi ha que ho fan, «Ya vengo». L'ús tradicional dels verbs anar i venir, segons les diverses posicions entre les quals té lloc el moviment, correspon a les definicions que en dona el Fabra, d'una precisió i d'una exactitud definitives. Diu el Fabra, com a primera i principal definició del verb anar: «Moure's passant d'un punt a l'altre en una direcció determinada indicada per un adverb i o una frase adverbial; dirigint-se a un indret determinat, que no és ni ací ni aquí, indicat per una determinació circumstancial.» Com veiem, doncs, no és possible «anar ací» (on hi ha la persona que parla) ni «anar aquí» (el lloc on és aquell a qui hom parla). Només es pot anar allí i, a més, s'ha de dir explícitament. Quan ens criden, per tant, hem de respondre dient Ja vinc o Ara vinc (o No vull venir, és clar), en què podem prescindir de la designació adverbial de lloc, ja que tractant-se d'una primera persona (jo o nosaltres) només pot referir-se al lloc on és aquell a qui es parla.

I si del que es tracta és d'expressar l'acció de partir, aleshores, és clar, el verb anar necessita el reforç d'un conjunt pronominal: anar-se'n. Podem dir, per tant, Me'n vaig. Se'n va o Ens en vam anar que, contràriament a «Ja vaig» o «Ara vaig» constitueixen una oració completa i correcta.